
Vergaderjaar 2025–2026

---

36 945 L

**Jaarverslag en slotwet van het Nationaal
Groefonds 2025**

Nr. 1

JAARVERSLAG VAN HET NATIONAAL GROEIFONDS (L)
Ontvangen 20 mei 2026

INHOUDSOPGAVE

Gerealiseerde uitgaven en ontvangsten	3
A. Algemeen	4
1. Aanbieding jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening	4
Dechargeverlening door de Tweede Kamer	6
Dechargeverlening door de Eerste Kamer	6
2. Leeswijzer	7
B. Beleidsverslag	9
3. Beleidsprioriteiten	9
3.1 Strategische Evaluatie Agenda	12
4. Beleidsartikelen	13
4.1 Beleidsartikel 1 Kennisontwikkeling	13
4.2 Beleidsartikel 2 Onderzoek, ontwikkeling en innovatie	16
5. Bedrijfsvoeringsparagraaf	19
C. Jaarrekening	21
6. Verantwoordingsstaat begrotingsfonds	21
7. Saldibalans	22
D. Bijlagen	24
Bijlage 1: Totaaloverzicht NGF-projecten	24

GEREALISEERDE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

De in 2025 gerealiseerde uitgaven en ontvangsten op de beleidsartikelen zijn nihil.

A. ALGEMEEN

1. Aanbieding jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening

AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Hierbij bied ik het jaarverslag met betrekking tot de begroting van het Nationaal Groeifonds (L) over het jaar 2025 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 2.37 en 2.40 van de [Comptabiliteitswet 2016](#) verzoek ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Economische Zaken decharge te verlenen over het in het jaar 2025 gevoerde financiële beheer.

Voor de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening stelt de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van [artikel 7.14](#) van de Comptabiliteitswet 2016 een rapport op. Dit rapport wordt op grond van [artikel 7.15](#) van de Comptabiliteitswet 2016 door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Algemene Rekenkamer over:

1. het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk;
2. de centrale administratie van de schatkist van het Rijk van het Ministerie van Financiën;
3. de financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
4. de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
5. de financiële verantwoordingsinformatie in het Financieel jaarverslag van het Rijk.

Bij het besluit tot dechargeverlening worden verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken betrokken:

1. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2025;
2. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
3. het rapport van de Algemene Rekenkamer over het onderzoek van de centrale administratie van de schatkist van het Rijk en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
4. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer over de in het Financieel jaarverslag van het Rijk, over 2025 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten over 2025, alsmede over de saldibalans over 2025 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in [artikel 7.14](#), tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

H. Herbert

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#), derde lid, van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

2. Leeswijzer

Deze leeswijzer bevat de volgende onderdelen:

1. Opbouw jaarverslag
2. Ondergrenzen toelichtingen
3. Controlenormen financiële en niet-financiële gegevens
4. Groeiparagraaf
5. Grondslagen voor de vastlegging en de waardering

1. Opbouw jaarverslag

In het hoofdstuk «Beleidsprioriteiten» worden de belangrijkste ontwikkelingen rond het Nationaal Groeifonds in 2025 beschreven. Tevens wordt hier een overzicht gegeven van de financiële stand van zaken van het Nationaal Groeifonds op dit moment.

De beleidsartikelen in dit jaarverslag hebben dezelfde opzet als de begroting 2025 (Kamerstuk [36 660-L, nrs. 1 en 2](#)) en zijn conform de Rijksbegrotingsvoorschriften opgesteld (<https://rbv.rijksfinancien.nl>). Hierin wordt de doelstelling van elk artikel beschreven, gepaard met de rol en verantwoordelijkheid van de minister. Wanneer er sprake is van beleidsconclusies, dan worden deze ook hier beschreven. Tot slot volgen de budgettaire gevolgen van beleid met een toelichting.

In de bedrijfsvoeringparagraaf wordt verslag gedaan van relevante aandachtspunten in de bedrijfsvoering. De jaarrekening bestaat uit de verantwoordingsstaat en de saldibalans.

De apparaatsuitgaven/-ontvangsten voor de uitvoering van het fonds zijn opgenomen bij het moederdepartement, in 2025 het Ministerie van Economische Zaken.

Dit jaarverslag heeft tot slot een bijlage: (1) een totaaloverzicht van alle NGF-projecten.

Via de website www.nationaalgroeifonds.nl geeft het Ministerie van Economische Zaken informatie over de stand van zaken van alle projecten.

2. Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen in de realisatie versus de vastgestelde begroting 2025 zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, namelijk waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

3. Controlenormen financiële en niet-financiële gegevens

De in dit jaarverslag opgenomen financiële en niet-financiële gegevens zijn ontleend aan informatie van vakdepartementen over de besteding van NGF-middelen en de financiële administratie van het Ministerie van Economische Zaken.

De controle van die informatie is gebaseerd op de normen zoals deze voortvloeien uit de Comptabiliteitswet 2016 en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2026.

4. Groeiparagraaf

In dit jaarverslag is een beschrijving van de voortgang van de projecten achterwege gelaten. De voortgang wordt reeds beschreven in de departementale begrotingen. Daarnaast wordt de voortgang beschreven in het jaarverslag van de Adviescommissie Nationaal Groeifonds.

5. Grondslagen voor de vastlegging en de waardering

De verslaggevingsregels en waarderingsgrondslagen die van toepassing zijn op de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten zijn ontleend aan de [Comptabiliteitswet 2016](#) en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de [Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2026](#). Voor de departementale begrotingsadministratie wordt het verplichtingenkasstelsel toegepast.

B. BELEIDSVERSLAG

3. Beleidsprioriteiten

Het doel van het Nationaal Groeifonds

Het doel van het Nationaal Groeifonds is het beschikbaar stellen van financiële middelen voor extra investeringen om het duurzaam verdienvermogen van Nederland te vergroten. Met «duurzaam verdienvermogen» wordt bedoeld: het bruto binnenlands product (de totale toegevoegde waarde van alle in een land geproduceerde goederen en diensten) dat Nederland op de lange termijn op structurele basis kan genereren, met oog voor een economische, sociale en milieuvriendelijke duurzame toekomst voor de aarde en voor huidige en toekomstige generaties. Daarbij wordt uitgegaan van een tijdshorizon van twintig tot dertig jaar. De investeringen moeten betrekking hebben op (1) kennisontwikkeling of (2) onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

Huidige verdeling van het NGF-budget

Bij de introductie van het Nationaal Groeifonds werd een bedrag van € 20 mld beschikbaar gesteld, verspreid over de periode 2021-2025. In het hoofdlijnenakkoord van het Kabinet Schoof is besloten om het Nationaal Groeifonds uit te faseren en de vierde en vijfde ronde te laten vervallen. De afspraken ten aanzien van de eerste, tweede en derde ronde worden nagekomen. De huidige verdeling van de middelen van het Nationaal Groeifonds is weergegeven in tabel 1. Dit is de stand van zaken van februari 2026. Dat betekent dat in dit overzicht ook alles wat budgettair verwerkt is in de ontwerpbegroting 2026 is meegenomen. Hier is voor gekozen om een zo recent mogelijk beeld te geven. De realisatiecijfers van de via de departementale route toegekende middelen geven evenwel de stand van zaken tot en met 31 december 2025.

Tabel 1 Verdeling NGF-budget (bedragen x € 1 mln)

Initieel budget	20.000	
<i>Departementale route</i>		
Toegekend	- 7.208,6	
waarvan verplicht door departementen	4.906,3	68%
waarvan uitgegeven door departementen	2.576,8	36%
Voorwaardelijk toegekend	- 2.199,0	
Gereserveerd ⁽¹⁾	- 1.382,0	
<i>Subsidieroute</i>		
Toegekend	- 143,4	
Apparaatskosten	- 68,5	
Overige mutaties		
Loon- en prijsbijstelling 2022	697,1	
Loon- en prijsbijstelling 2023	908,7	
Loon- en prijsbijstelling 2024	890,6	
Loon- en prijsbijstelling 2025	21,8	
Terugboeking naar NGF 2024	1,6	
Verlaging Voorjaarsnota 2022	- 660,0	
Verlaging APB 2023	- 381,0	
Verlaging Voorjaarsnota 2023	- 451,4	
Verlaging Miljoenennota 2024	- 115,0	
Verlaging amendement Belastingplan 2024	- 1.212,0	
Verlaging Voorjaarsnota 2024	- 1.279,0	
Verlaging Hoofdlijnenakkoord 2025	- 6.829,9	
Overheveling project Rail Gent-Terneuzen naar Mobiliteitsfonds	- 103,3	
Overheveling/afboeking NGF ACS/BES	- 130,0	
Overheveling IPCEI AST	- 200,0	
Nog beschikbaar	156,8	

⁽¹⁾ Het gereserveerde bedrag wijkt af van het overzichtstabel bij de NGF Ontwerpbegroting 2026 aangezien per abuis de € 77 mln voor het NGF-project SolarNL, welke is vrijgevallen, meegenomen is in het totaal van gereserveerde middelen.

Via de departementale route is inmiddels € 7,2 mld toegekend. Van deze middelen is tot en met 2025 € 4,9 mld (68% van de toegekende middelen) verplicht en € 2,6 mld (36% van de toegekende middelen) uitgegeven door departementen. Verder is nu in totaal € 2,2 mld voorwaardelijk toegekend en € 1,4 mld gereserveerd. Via de subsidieroute werd € 143,4 toegekend. De totale apparaatskosten bedragen op dit moment € 68,5 mln.

Tot slot is er tot nu toe viermaal loon- en prijsbijstelling bijgeschreven en hebben er enkele verlagingen plaatsgevonden. Eerder ging het onder andere om de inzet van € 115 mln ten behoeve van het Fonds Economische Veiligheid uit het Nationaal Groeifonds en werd het NGF-budget op basis van het hoofdlijnenakkoord tussen PVV, VVD, NSC en BBB verlaagd met € 6,83 mld. Daarnaast stemde de Tweede Kamer ermee in de accijnsverhoging op benzine, diesel en LPG te bevroren in 2024. In 2025 is ook besloten om € 200 mln uit het NGF in te zetten ten behoeve van de deelname van Nederland aan de IPCEI Advanced Semiconductor Technologies (IPCEI-AST) (Kamerstuk [36 800,L, nr. 3](#)).

Op basis van het voorgaande is er – gebaseerd op de besluitvorming tot en met de vaststelling van de begroting voor 2026 – nog € 156,8 mln beschikbaar in het Nationaal Groeifonds.

Belangrijke ontwikkelingen in 2025

Uitkomst omzettingen

In de eerste suppletoire begroting 2025 werden er zes omzettingen verwerkt die volgen uit de Kamerbrief over aanvullende advisering over acht projecten uit de tweede en derde indieningsronde (Kamerstuk [36 600, L, nr. 22](#)).

Uitvoering projecten eerste, tweede en derde ronde

Er is in totaal over 50 projecten positief besloten in de drie indieningsrondes van het fonds. Hiermee is € 11,0 mld gemoeid. Het betreft grote, meerjarige programma's met een gemiddelde looptijd van 5 tot 10 jaar. Door het vervallen van de vierde en vijfde ronde is het beheer van de lopende NGF-projecten centraal komen te staan. Daarbij worden projecten ondersteund met kennis en expertise ten behoeve van een optimale uitvoering.

In het jaarverslag van de Adviescommissie Nationaal Groeifonds over 2025 zal uitvoerig op de voortgang van de projecten in 2025 worden ingegaan.

3.1 Strategische Evaluatie Agenda

In tabel 2 staan de evaluaties van het Nationaal Groeifonds weergegeven. De geplande evaluaties van individuele projecten staan vermeld in de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) van de departementen die deze projecten uitvoeren.

Tabel 2 Strategische Evaluatie Agenda						
Thema	Type onderzoek	Afronding	Status	Toelichting onderzoek	Begrotings- hoofdstuk	Vindplaats
Nationaal Groeifonds	periodieke rapportage	2031	te starten	Dit is de eerste periodieke rapportage van het Nationaal Groeifonds als geheel. Input hiervoor zijn onder andere de eerdere evaluaties van de governance en van het uitvoeren van de taken van de adviescommissie en de evaluatierapportages van toegekende (afgeronde) projecten. De geplande evaluaties van de toegekende projecten staan op de SEA's/evaluatieplanningen van de verantwoordelijk departementen.	L	
Nationaal Groeifonds	synthese/ex-durante	2026	te starten	Dit is de eerste evaluatie van het Nationaal Groeifonds als geheel. Input hiervoor zijn onder andere de eerdere evaluaties van de governance en van het uitvoeren van de taken van de adviescommissie en de monitorings- en evaluatierapportages van toegekende projecten. De geplande evaluaties van de toegekende projecten staan op de SEA's/evaluatieplanningen van de verantwoordelijk departementen. Er is geen toegekend project met een einddatum in of voor 2026. Daarom zal de eerste evaluatie gebruik maken van jaarlijkse projectmonitoringsrapportages en de informatie die daarbij uitgevraagd wordt.	L	
Nationaal Groeifonds	ex-durante	2024	afgerond	Dit evaluatieonderzoek is een vereiste vanuit de Europese Commissie in verband met staatssteun. In dit onderzoek is inzicht gegeven in de subsidieverleningen die vanuit het NGF zijn verstrekt (welke activiteiten, hoogte subsidiebedrag, begunstigden, verplichtingen etc.) en uitspraak gedaan over mogelijke kansrijke technieken voor vervolgevaluaties. Het betreft geen onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de verstrekte subsidies.	L	Kamerstuk 36 600 L, nr. B
Nationaal Groeifonds	ex-durante	2023	afgerond	In de Kamerbrief Nationaal Groeifonds van 7 september 2020 is toegezegd dat na twee jaar een tussentijdse evaluatie zal plaatsvinden met bijzondere aandacht voor de governance van het NGF.	L	Kamerstuk 35 300, nr. 83
Uitvoering van taken van de commissie	ex-durante	2023	afgerond	In het Instellingsbesluit, artikel 10 is toegezegd dat de adviescommissie binnen drie jaar na haar instelling een evaluatieverslag over de uitvoering van haar taken aan de ministers stuurt.	L	Kamerstuk 36410 L, nr. 7

4. Beleidsartikelen

4.1 Beleidsartikel 1 Kennisontwikkeling

A. Algemene doelstelling

Het doel van deze pijler is het verdienvermogen van Nederland versterken door middel van investeringen in kennisontwikkeling.

Investerings in kennisontwikkeling, oftewel menselijk kapitaal, vormen een voorbereiding op een toekomst die zich nog lastig laat voorspellen. Deze investeringen versterken het verdienvermogen via verschillende wegen. Ten eerste zal het beschikken over relevante kennis en vaardigheden de arbeidsproductiviteit in Nederland direct verhogen. Personeel dat beschikt over de juiste kennis en vaardigheden zal de kwaliteit van werk vergroten. Daarnaast is er een dynamisch effect. Menselijk kapitaal vergroot het aanpassingsvermogen van een economie. Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op de economie van morgen en de vaardigheden die de economie dan van ons vraagt. Dat begint bij bouwen aan ijzersterk primair, voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs. Daar wordt een sterke en bestendige basis voor Nederland gelegd. Belangrijk is bovendien dat we ook na de schoolcarrière en collegebanken blijven leren. Scholing en omscholing tijdens de loopbaan moet veel gebruikelijker worden dan ze nu zijn. Met een investeringsimpuls in menselijk kapitaal kan op deze terreinen een sprong worden gemaakt. Dit betreft éénmalige investeringsprojecten die bijdragen aan het verdienvermogen op de lange termijn, en dus geen reguliere of structurele uitgaven. Investerings in menselijk kapitaal leveren tevens een bijdrage aan onze brede welvaart, bijvoorbeeld aan de dimensies gezondheid en sociale participatie. Andersom geldt hetzelfde: investeren in het verminderen van de kansenongelijkheid in het onderwijs levert een bijdrage aan de opbouw van menselijk kapitaal en de arbeidsproductiviteit.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Economische Zaken is verantwoordelijk voor de begroting van het Nationaal Groeifonds. De Minister van Financiën en de Minister van Economische Zaken treden gezamenlijk op als fondsbeheerders van het Nationaal Groeifonds.

Naar aanleiding van het hoofdlijnenakkoord van het Kabinet Schoof zijn de vierde en vijfde ronde van het Nationaal Groeifonds komen te vervallen. De afspraken van de projecten uit de eerste drie rondes worden nagekomen. Er zullen geen nieuwe NGF-projecten meer worden toegekend. De nadruk voor de fondsbeheerders ligt daarom op het beheer van de portefeuille van de 50 NGF-projecten.

De adviescommissie zal door het vervallen van de vierde en vijfde ronde geen advies meer uitbrengen over nieuwe projecten, maar nog wel over onder meer de eventuele omzetting van resterende voorwaardelijke toekenningen en reserveringen of significante wijzigingen binnen lopende projecten.

De adviescommissie brengt dan advies uit aan de fondsbeheerders. Na ontvangst van het advies zal door hen al dan niet worden overgegaan tot toekenning van middelen. Vervolgens vindt in de Ministerraad, naar aanleiding van het advies van de adviescommissie, besluitvorming plaats

over de benodigde budgetoverhevelingen indien het reserveringen betreft. De Minister van Economische Zaken draagt er vervolgens zorg voor dat de financiële middelen vanuit het fonds via een overboeking naar de betreffende departementale begroting beschikbaar komen.

Adviezen van de adviescommissie worden openbaar gemaakt.

C. Beleidsconclusies

Van beleidsconclusies is op dit moment nog geen sprake. Er hebben drie toekenningsrondes plaatsgevonden en de looptijd van een NGF-project is dusdanig lang dat er op dit moment nog geen conclusies kunnen worden getrokken.

In 2024 is wel een evaluatieonderzoek naar de subsidieregeling van het Nationaal Groeifonds uitgevoerd. De conclusies van deze evaluatie zijn te vinden in het rapport «Evaluatieonderzoek subsidieregeling Nationaal Groeifonds» (bijlage bij Kamerstuk 36 600-L, nr. 6).

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie				Vastgestelde begroting ¹		Verschil
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
Verplichtingen					0	1.300.392	- 1.300.392
Uitgaven					0	159.715	- 159.715
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken					0	159.715	- 159.715
NGF - project Collectief laagopgeleiden en laaggeletterden bijdrage OCW					0	14.215	- 14.215
NGF - project Nationale LLO Katalysator bijdrage OCW					0	112.500	- 112.500
NGF - project DUTCH bijdrage VWS					0	33.000	- 33.000
Ontvangsten					0	0	0

¹ Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Verplichtingen

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden op het verplichtingenbudget van € 1,3 mld:

- Voor het project *LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden* is € 42,9 mln overgeheveld naar OCW.
- Alle overige middelen, waaronder de voorwaardelijke toekenningen voor de projecten LLO Katalysator en DUTCH, zijn doorgeschoven naar latere jaren.

De som van alle mutaties is € -1,3 mld. Dit leidt tot een nieuwe stand van € 0 mln.

Uitgaven

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden op het kasbudget van € 159,7 mln:

- Voor het project *LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden* is € 14,3 mln overgeheveld naar OCW. Hiervoor is € 0,1 mln vanuit de onverdeelde middelen aan de voorwaardelijke toekenning toegevoegd. Er bleek namelijk destijds een administratieve fout te zijn gemaakt in de hoogte van de voorwaardelijke toekenning. Hiermee wordt deze fout gecorrigeerd.
- De voorwaardelijke toekenningen voor de projecten *LLO Katalysator* en *DUTCH* zijn doorgeschoven naar latere jaren.

De som van alle mutaties is € -159,7 mln. Dit leidt tot de nieuwe stand van € 0 mln.

4.2 Beleidsartikel 2 Onderzoek, ontwikkeling en innovatie

A. Algemene doelstelling

Het doel van deze pijler is investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie met het oog op productiviteitsgroei.

Investerings in onderzoek, ontwikkeling en innovatie vormen een belangrijke pijler onder productiviteitsgroei in ontwikkelde economieën als Nederland. Landen die voor ons de benchmark zijn investeren echter beduidend meer. Het Kabinet kiest er voor om te blijven streven naar het behalen van de Lissabondoelstelling, waarbij ook private investeringen een belangrijke rol moeten spelen. Bedrijven kiezen vooral plekken uit met een goede toegang tot onderscheidende kennisbronnen, getalenteerde onderzoekers en mogelijkheden voor samenwerking in onderzoek. Daar waar de maatschappelijke baten van investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie groter zijn dan de private baten, is er een reden voor de overheid om deze investeringen ook te stimuleren. Investerings in onderzoek, ontwikkeling en innovatie leveren het meeste op wanneer de overheid, het bedrijfsleven en de wetenschap samenwerken. Nederland is daar al sterk in. Dat blijkt uit de Nederlandse koppositie op het gebied van landbouw, voedselinnovatie en water. Het is zaak die kracht verder uit te bouwen, bestaande onderzoeks- en innovatie-ecosystemen te versterken en nieuwe veelbelovende ecosystemen op te bouwen. Dit sluit aan op de inzet van het kabinet, zoals aangekondigd in de groeistrategie, en de samenwerking tussen publieke en private partijen die is opgebouwd in het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Dit betekent dat tegelijkertijd wordt ingezet op onderzoek en ontwikkeling en onderzoeksinfrastructuur als op startups en scale-ups, regelgeving en menselijk kapitaal. Investerings in de economie van de toekomst, bijvoorbeeld op het gebied van kunstmatige intelligentie, robotica en duurzaamheidstechnologie, kunnen een sleutel zijn voor toekomstige innovatie. Ook fundamenteel onderzoek valt binnen deze pijler. Investeringsvoorstellen van alle wetenschapsdisciplines komen in principe in aanmerking, zolang deze voldoen aan het doel en de criteria van het fonds. Investerings in onderzoek, ontwikkeling en innovatie dragen niet alleen bij aan productiviteitsgroei, maar leveren tevens een bijdrage aan onze brede welvaart. Onderzoek, ontwikkeling en innovatie op gebieden zoals duurzaamheid en gezondheidszorg verbeteren de kwaliteit van leven, zowel voor huidige als toekomstige generaties.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De rol en verantwoordelijkheid van de minister is beschreven in beleidsartikel 1 en is ook van toepassing op beleidsartikel 2.

C. Beleidsconclusies

Van beleidsconclusies is op dit moment nog geen sprake. Er hebben drie toekenningsrondes plaatsgevonden en de looptijd van een NGF-project is dusdanig lang dat er op dit moment nog geen conclusies kunnen worden getrokken.

In 2024 is wel een evaluatieonderzoek naar de subsidieregeling van het Nationaal Groeifonds uitgevoerd. De conclusies van deze evaluatie zijn te vinden in het rapport «Evaluatieonderzoek subsidieregeling Nationaal Groeifonds» ([bijlage bij Kamerstuk 36 600-L, nr. 6](#)).

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie				Vastgestelde begroting ¹		Verschil
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
Verplichtingen			38.880	104.529	0	1.390.703	- 1.390.703
Uitgaven				20.924	0	233.443	- 233.443
Subsidies				20.924	0	0	0
				20.924	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken					0	233.443	- 233.443
NGF - project Biotech Booster bijdrage OCW					0	28.836	- 28.836
NGF - project Groenvermogen NL bijdrage KGG					0	111.000	- 111.000
NGF - project Luchtvaart in Transitie bijdrage I&W					0	6.100	- 6.100
NGF - project Solar NL bijdrage KGG					0	50.000	- 50.000
Onderzoek, ontwikkeling en innovatie onverdeeld departementale route					0	37.507	- 37.507
Ontvangsten					0	0	0

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Verplichtingen

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden op het verplichtingenbudget van € 1,39 mld:

- Voor de projecten PhotonDelta (EZ, € -53,8 mln), Luchtvaart in Transitie (I&W, € -34,3 mln) en GroenvermogenNL (KGG, € -105,0 mln) zijn middelen overgeheveld naar de betreffende departementen.
- Alle overige middelen, waaronder de voorwaardelijke toekenningen voor de projecten Biotech Booster en SolarNL, zijn doorgeschoven naar latere jaren.

De som van alle mutaties is € -1,39 mld. Dit leidt tot een nieuwe stand van € 0 mln.

Uitgaven

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden op het kasbudget van € 233,4 mln:

- Voor de projecten Luchtvaart in Transitie (I&W, € -6,1 mln) en GroenvermogenNL (KGG, € -105,0 mln) zijn middelen overgeheveld naar de betreffende departementen.
- Ook voor het project PhotonDelta zijn middelen overgeheveld (€ -5,4 mln), maar dat is niet zichtbaar in tabel 3 omdat er bij ontwerpbegroting 2025 geen middelen waren geraamd voor dit project. Om de overheveling mogelijk te maken zijn de benodigde kasmiddelen uit 2026 naar voren gehaald, om vervolgens meteen overgeheveld te worden. Er is dus feitelijk geen wijziging voor 2025 ten opzichte van de ontwerpbegroting.

- Alle overige middelen, waaronder de voorwaardelijke toekenningen voor de projecten Biotech Booster en SolarNL en de resterende voorwaardelijke middelen voor project GroenvermogenNL (€ -6,0 mln), zijn doorgeschoven naar latere jaren.

5. Bedrijfsvoeringsparagraaf

In de bedrijfsvoeringparagraaf wordt verslag gedaan van relevante aandachtspunten in de bedrijfsvoering.

De informatie die is opgenomen in deze bedrijfsvoeringsparagraaf is tot stand gekomen vanuit het departementale management control-systeem van het Ministerie van Economische Zaken en informatie uit audits van de Auditdienst Rijk (ADR).

Deze bedrijfsvoeringparagraaf omvat drie onderdelen:

1. rapportage voor de volgende verplichte onderdelen: (1) rechtmatigheid, (2) totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie, (3) begrotingsbeheer, financieel beheer en materiële bedrijfsvoering, (4) misbruik en oneigenlijk gebruik, (5) overige aspecten van de bedrijfsvoering en (6) fraude- en corruptierisico's;
2. rijksbrede bedrijfsvoeringonderwerpen;
3. belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering.

Conform de rijksbegrotingsvoorschriften 2026 worden in deze bedrijfsvoeringsparagraaf alleen de onderdelen *rechtmatigheid* en *totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie* uit onderdeel 1 toegelicht. Voor de overige onderdelen wordt standaard verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van het moederdepartement

1. Rapportage voor de verplichte onderdelen

1. *Rechtmatigheid*

Het NGF heeft geen eigen verplichtingen, uitgaven of ontvangsten meer en is voortaan een overhevelingsfonds. Dit wil zeggen dat vanuit het fonds budgetten worden overgedragen aan uitvoerende departementen. De ministers daarvan zijn verantwoordelijk voor het verder begroten, realiseren en verantwoorden van deze gelden. Dit is de reden dat de Auditdienst Rijk voor het NGF met ingang van 2025 geen controleverklaring meer verstrekt.

2. *Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie*

Er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

3. *Begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering*

Hiervoor wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

4. *Misbruik en oneigenlijk gebruik*

Hiervoor wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

5. *Overige aspecten van de bedrijfsvoering*

Hiervoor wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

6. *Fraude- en corruptierisico's*

Hiervoor wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

2. Rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen

Voor de rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

3. Belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering

Voor de belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering wordt u verwezen naar de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van begrotingshoofdstuk XIII Economische Zaken.

C. JAARREKENING

6. Verantwoordingsstaat begrotingsfonds

Tabel 5 Verantwoordingsstaat 2025 van het Nationaal Groeifonds (L) (bedragen x € 1.000)

Art. Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) ¹				Realisatie (2)				Verschil realisatie en vastgestelde begroting (3) = (2) - (1)		
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Ontvangsten
Beleidsartikelen	2.691.095	393.158	0	0	0	0	0	0	- 2.691.095	- 393.158	0
1 Kennisontwikkeling	1.300.392	159.715	0	0	0	0	0	0	- 1.300.392	- 159.715	0
2 Onderzoek, ontwikkeling en innovatie	1.390.703	233.443	0	0	0	0	0	0	- 1.390.703	- 233.443	0

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

7. Saldibalans

Tabel 6 Saldibalans per 31 december 2025 van het Nationaal Groeifonds (L) (bedragen x € 1.000)					
Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Intra-comptabele posten					
1 Uitgaven ten laste van de begroting	0	20.924	2 Ontvangsten ten gunste van de begroting	0	0
3 Liquide middelen	0	0			
4 Rekening-courant RHB ¹	0	0	4a Rekening-courant RHB	0	20.924
5 Rekening-courant RHB Begrotingsreserve	0	0	5a Begrotingsreserves	0	0
6 Vorderingen buiten begrotingsverband	0	0	7 Schulden buiten begrotingsverband	0	0
8 Kas-transverschillen					
Subtotaal intra-comptabel	0	20.924	Subtotaal intra-comptabel	0	20.924
Extra-comptabele posten					
9 Openstaande rechten	0	0	9a Tegenrekening openstaande rechten	0	0
10 Vorderingen	0	0	10a Tegenrekening vorderingen	0	0
11a Tegenrekening schulden	0	0	11 Schulden	0	0
12 Voorschotten	0	20.924	12a Tegenrekening voorschotten	0	20.924
13a Tegenrekening garantieverplichtingen	0	0	13 Garantieverplichtingen	0	0
14a Tegenrekening andere verplichtingen	0	122.485	14 Andere verplichtingen	0	122.485
15 Deelnemingen	0	0	15a Tegenrekening deelnemingen	0	0
Subtotaal extra-comptabel	0	143.409	Subtotaal extra-comptabel	0	143.409
Totaal	0	164.333	Totaal	0	164.333

1 Rijkshoofdboekhouding

Toelichting op de saldibalans

Algemeen

De balansposten zijn bepaald en gewaardeerd overeenkomstig de geldende voorschriften van de Comptabiliteitswet. Indien van de geldende voorschriften is afgeweken is dit nader toegelicht.

Alle bedragen zijn opgenomen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld. In de tabel van de saldibalans zijn de bedragen overeenkomstig de voorschriften naar boven afgerond. In de tabellen van de toelichting zijn de bedragen op de standaardwijze afgerond en opgeteld. Door de verschillende wijzen van afronden kan de som van de overige tabellen afwijken van de bedragen van de tabel van de saldibalans.

Saldibalanspost 8, kas-transverschillen, is niet van toepassing voor het Nationaal Groeifonds.

Tabel 7 Balanspost 1

Uitgaven ten laste van de begroting 2025 0
De uitgaven over 2025 zijn gespecificeerd in het jaarverslag van NGF (hoofdstuk L) onderdeel uitgaven, artikel 1 en 2.

Tabel 8 Balanspost 4

Rekening-Courant Rijkshoofdboekhouding 0
Op de rekening-courant Rijkshoofdboekhouding is de financiële verhouding tussen NGF en de Rijkschatkist van het Ministerie van Financiën geadministreerd.
Het bedrag op de saldibalans is overeenkomstig de saldo opgave per 31 december 2025 van het Ministerie van Financiën.

Tabel 9 Balanspost 12

Voorschotten	0
--------------	---

Voorschotten zijn bedragen die aan derden zijn betaald vooruitlopend op later definitief vast te stellen of af te rekenen bedragen.

Tabel 10 Voorschotten ouderdomsoverzicht

Beleidsartikelen	2021 en eerder	2022	2023	2024	2025	Totaal
02 Onderzoek, ontwikkeling en innovatie	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Verloopstaat voorschotten

Verloop van voorschotten gedurende het dienstjaar 2025	Bedrag
Beginstand 1 januari 2025	0
Verstreckte voorschotten	0
Eindafgerekende voorschotten	0
Eindstand 31 december 2025	0

Tabel 11 Balanspost 14

Andere verplichtingen	0
-----------------------	---

Het gaat hier om financiële verplichtingen ten opzichte van een wederpartij die op een later moment tot betaling zal leiden. Indien de wederpartij alle gestelde voorwaarden nakomt zal de verplichting volledig tot betaling komen.

Tabel 12 Verloop van de andere verplichtingen

Beleidsartikelen	Stand per 31-12-2024	In 2025 aangegaan +	Bijstellingen -/-	Uitgaven -/-	Stand per 31-12-2025
02 Onderzoek, ontwikkeling en innovatie	122.484	0	122.484	0	0
Totaal	122.484	0	122.484	0	0

De openstaande verplichtingen van het NGF zijn overgedragen aan het Ministerie van EZ en zijn in op artikel 1 in de beginbalans van de openstaande verplichtingen verwerkt. De negatieve bijstellingen komen voort uit vaststellingen van de verplichtingen voor de overdracht. Met deze overdracht zijn ook met de verplichtingen samenhangende voorschotten overgedragen. Dit betrof een bedrag van 20,9 mln.

D. BIJLAGEN

Bijlage 1: Totaaloverzicht NGF-projecten

Verhouding modaliteiten per NGF-project

In tabel 13 staat weergegeven wat de verhouding van modaliteiten per NGF-project is, oftewel hoeveel per project is gereserveerd, voorwaardelijk toegekend en definitief toegekend. Van de laatste categorie wordt vervolgens weergegeven hoeveel daarvan inmiddels is verplicht. Tot slot wordt aangegeven hoeveel van de verplichte middelen inmiddels is uitgegeven. Dit is de stand van zaken van februari 2026. Om een zo recent mogelijk overzicht te geven zijn in dit overzicht ook de ontwikkelingen meegenomen die budgettair verwerkt zijn in de ontwerpbegroting 2026.

Tabel 13 Verhouding modaliteiten per NGF-project (bedragen x € 1 mln)								
Artikel	Ronde	Project	Departement	Gereserveerd	Voorw. toegekend	Toegekend	waarvan verplicht door departement(en)	waarvan uitbetaald door departement(en)
1	1	Leeroverzicht & Skills	OCW			28,5	23,6	23,1
			SZW			16,2	15,6	15,6
1	1	Nationaal Onderwijslab AI	EZ		51,1	91,5	48,0	24,1
1	2	Collectief laagopgeleiden en laaggeletterden	OCW			50,5	8,6	7,0
1	2	Digitaal Onderwijs Goed Geregeld	OCW			34,3	14,1	13,7
1	2	Impuls Open Leermateriaal	OCW		38,0	40,0	38,5	26,9
1	2	Nationale LLO Katalysator	OCW		225,0	167,0	128,1	88,0
1	2	Npuls ⁽¹⁾	OCW		175,3	384,7	120,4	111,1
1	2	Ontwikkelkracht ⁽²⁾	OCW		149,2	183,2	69,1	59,9
1	2	Opschaling publiek private samenwerking in het beroepsonderwijs	EZ		57,4	152,6	124,9	99,7
1	3	Creative Industries Immersive Impact Coalition (CIIC)	OCW		97,7	102,3	74,2	10,8
1	3	DUTCH ⁽³⁾	VWS		50,0	82,0	28,4	15,9
1	3	Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting	OCW		359,5	124,2	77,1	8,1
1	3	Techkwadraat	OCW		205,8	145,8	131,2	45,7
1	3	Meer Uren Werkt!	SZW		45,0	30,0	18,7	4,6
1	3	Nationale Aanpak Professionalisering Leraren	OCW		86,5	73,1	6,6	4,1
2	1	AiNed	EZ			189,0	92,3	51,1
2	1	Health-RI	EZ			69,0	68,7	44,7
2	1	QuantumDeltaNL	EZ			614,9	506,5	266,9
2	1	RegMed XB	EZ			56,3	56,3	49,3
2	2	Biotech Booster ⁽⁴⁾	OCW			246,0	76,9	36,3
2	2	Cellulaire agricultuur	LNVN			60,0	58,9	32,6
2	2	Circular Plastics NL	KGG		53,0	167,0	108,5	48,8
2	2	CropXR	LNVN		21,5	20,8	20,6	10,3
2	2	De revolutie van zelfdenkende moleculaire systemen	OCW			96,9	90,4	34,1
2	2	Digitale Infrastructuur en Logistiek	I&W			51,1	49,6	29,3
2	2	Dutch Metropolitan Innovations	I&W			78,3	69,7	25,7
			BZK			6,7	6,0	3,6
2	2	Einstein Telescope	OCW	870,0		42,0	42,0	42,0

Artikel	Ronde	Project	Departement	Gereserveerd	Voorw. toegekend	Toegekend	waarvan verplicht door departement(en)	waarvan uitbetaald door departement(en)
2	2	Groeiplan Watertechnologie	I&W			135,0	79,8	14,0
2	1 en 2	GroenvermogenNL	KGG		192,0	646,0	324,1	152,4
2	2	Luchtvaart in Transitie	I&W		11,4	371,5	255,7	118,6
2	2	Nieuwe Warmte Nu!	KGG			200,0	170,2	30,2
2	2	NL2120, het groene verdienvermogen van Nederland	I&W		40,0	70,0	57,5	23,5
2	2	NXTGEN HIGHTECH	EZ			450,0	436,9	248,8
2	2	Oncode Accelerator ⁽⁵⁾	EZ		41,0	284,0	161,0	161,0
2	2	PharmaNL	VWS			79,0	79,0	39,2
2	2	PhotonDelta ⁽⁶⁾	EZ		50,0	421,2	322,1	189,9
2	2	Toekomstbestendige leefomgeving	VRO		40,0	60,0	57,8	44,6
2	2	Werklandschappen van de toekomst	VRO			26,2	26,1	12,7
2	2	Zero-emissie binnenvaart batterij-elektrisch	I&W			50,2	39,7	30,2
2	3	6G Future Network Services	EZ	142,0		61,0	61,0	49,2
2	3	Biobased Circular	KGG	236,0		102,0	47,8	14,0
2	3	SolarNL ⁽⁷⁾	KGG			135,0	135,0	135,0
2	3	CPBT	LVVN		69,5	55,0	51,6	10,9
2	3	Holomicrobioom	LVVN		140,0	60,0	15,2	2,0
2	3	Maritiem Masterplan	I&W			210,0	91,5	24,0
2	3	Material Independence & Circular Batteries	EZ	134,0		157,9	144,4	17,3
2	3	POLARIS	DEF			101,7	101,7	4,4
2	3	Re-Ge-NL	LVVN			129,0	74,6	22,0
Totaal				1.382,0	2.199,0	7.208,6	4.906,3	2.576,8

⁽¹⁾ Voor dit project werd de gedeeltelijke omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 420,0 mln in een toekenning van € 244,7 mln (waarbij de resterende middelen voorwaardelijk toegekend gebleven) verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

⁽²⁾ Voor dit project werd de gedeeltelijke omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 231,2 mln in een toekenning van € 82,0 mln (waarbij de resterende middelen voorwaardelijk toegekend gebleven) verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

⁽³⁾ Voor dit project werd de gedeeltelijke omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 84,0 mln in een toekenning van € 34,0 mln (waarbij de resterende middelen voorwaardelijk toegekend gebleven) verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen. In het NGF Jaarverslag 2024 is per abuis het totaal beschikbare bedrag (het onvoorwaardelijk toegekende deel van € 48 miljoen) als verplicht gecommuniceerd. Dat bedrag staat wel op de VWS-begroting, maar is nog niet in zijn geheel verplicht aan stichting DUTCH. Om deze reden wijkt het verplichte bedrag in het NGF Jaarverslag 2025 af van het bedrag in 2024.

⁽⁴⁾ Voor dit project werd de omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 196,4 mln in een toekenning verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

⁽⁵⁾ Voor dit project werd de gedeeltelijke omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 164,0 mln in een toekenning van € 123,0 mln (waarbij de resterende middelen voorwaardelijk toegekend gebleven) verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

⁽⁶⁾ Voor dit project werd de gedeeltelijke omzetting van een voorwaardelijke toekenning van € 150,8 mln in een toekenning van € 100,8 mln (waarbij de resterende middelen voorwaardelijk toegekend gebleven) verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

⁽⁷⁾ Voor dit project werd besloten om de voorwaardelijke toekenning van € 277,0 mln niet langer te behouden en derhalve terug te laten vloeien naar de onderverdeelde middelen van het NGF welke gedeeltelijk is ingezet voor deelname aan de IPCEI-AST. Dit is verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. Die informatie zou strikt genomen niet verwerkt moeten zijn in deze tabel. Om een zo recent mogelijke stand van zaken weer te geven is er voor gekozen om dit toch te doen.

Toelichting

Een beknopte toelichting op de stand van zaken van de projecten waarvoor verplichtingen zijn aangegaan en uitgaven zijn gedaan in 2025 is te vinden in de departementale NGF-bijlagen. Voor een uitgebreide inhoudelijke rapportage over de voortgang van alle NGF-projecten wordt verwezen naar de voortgangsrapportage die de adviescommissie jaarlijks opstelt.